

Wrocław, 31 maja 2019 r.

Dr hab. Krystyna Rożek-Piechura,
prof. AWF
Katedra Rehabilitacji w Chorobach Wewnętrznych
Wydział Fizjoterapii
Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Hap pt.

” Ocena fenotypowych czynników ryzyka rozwoju cukrzycy poprzyszczepowej u
biorców przeszczepu nerki ”

Przedstawiona do recenzji praca doktorska napisana przez Panią mgr Katarzynę Hap wykonana została w Katedrze i Klinice Nefrologii i Medycyny Transplantacyjnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, jednostce prowadzącej od lat badania naukowe w zakresie problemów transplantologii w ujęciu klinicznym, biochemicznym i fizjologicznym. Tytuł rozprawy doktorskiej „Ocena fenotypowych czynników ryzyka rozwoju cukrzycy poprzyszczepowej u biorców przeszczepu nerki” wpisuje się zatem dobrze w profil działalności naukowej Katedry. Problematyka podjęta w rozprawie doktorskiej Pani Katarzyny Hap jest jak najbardziej aktualnym problemem badawczym. Oprócz oryginalnych publikacji osiągnięcie przedstawione, jako doktorat zawiera: krótki wstęp, cel badań, szczegółowy opis tych publikacji oraz podsumowanie z wnioskami.

Doktorantka Korzystając z możliwości stworzonych przez ustawę o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. z późniejszymi zmianami zgodnie z jej treścią (art. 13 ust. 2), przygotowała spójny tematycznie zbiór artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych posiadających wskaźnik Impact Factor, a tym samym indeksowanych we wszystkich bibliograficznych bazach danych, co dopełnia kryteria określone przez ministra właśnie ds. nauki. Taka forma przygotowania pracy doktorskiej pozwala nie tylko na włączenie się doktorantki w międzynarodowy nurt publikacyjny, szybszą konfrontację z oceną jej osiągnięć przez niezależnych recenzentów, najczęściej Zagranicznych, czy

też poznanie procesu publikacyjnego i związanych z tym procedur, ale też w istotny sposób przyspiesza proces dojrzewania pracownika naukowego i dużo bardziej motywuje do pracy naukowej, co jest szczególnie ważne w odniesieniu do osób wstępujących do kariery naukowej na uczelni.

Dysertacja na stopień doktora nauk **medycznych** przygotowana przez panią mgr Katarzynę Hap obejmuje monotematyczny cykl trzech publikacji naukowych, pod wspólnym tytułem: „Ocena fenotypowych czynników ryzyka rozwoju cukrzycy poprzyszczepowej u biorców przeszczepu nerki”. Prace te:

1. K. Hup, K. Madziarska, W. Hub, O. Mazanowska: Phenotypic risk factors for new-onset diabetes mellitus (NODAT) in renal transplant recipients. Post. Hig. Med. Dość. (online) 2014; 68: 1347 – 1351 [IF: 0,537],
2. K. Hap, K. Madziarska, S. Zmonarski, D. Kamińska, M. Magott-Procelewska, M. Banasik, K. Jędrzejak, M. Madziarski, W. Hup, M. Klinger, O. Mazanowska: Pretransplantation oral glucose tolerance test can prevent posttransplant diabetes mellitus after renal transplantation: preliminary study. Transplant. Proc. 2018; 50(6):1776 - 1780 [IF: 0,896].
3. K. Hap K. Madziarska, W. Hup, S. Zmonarski, D. Zielińska, D. Kamińska, M. Banasik, K. Kościelska – Kasprzak, M. Klinger, O. Mazanowska: Are females more prone than males to become obese after kidney transplantation? Ann. Transplant. 2019, 24: 57-61,

zostały dołączone do manuskryptu pracy doktorskiej.

Sumaryczna punktacja przedstawionego osiągnięcia naukowego Pani mgr Katarzyny Hap, w postaci monotematycznego cyklu trzech publikacji naukowych, wyniosła 2,433 i 50 punktów odpowiednio IF oraz MNiSW.

Należy podkreślić, że dwie publikacje mają charakter eksperymentalny, a jedna publikacja stanowi przegląd piśmiennictwa z tej tematyki.

Wartym podkreślenia jest fakt, że we wszystkich wymienionych publikacjach Doktorantka jest pierwszym autorem, a jej udział w powstawaniu tych prac, jak wynika zgodnie z zamieszczonych oświadczeń pozostałych autorów był wiodący w opracowaniu koncepcji badań, wykonaniu części eksperymentalnej, opracowaniu wyników badań oraz przygotowaniu manuskryptu.

Ocena rozprawy doktorskiej przygotowanej na podstawie opublikowanych prac naukowych dotyczących jednego tematu wymaga również od recenzenta

odmiennego niż klasycznych rozprawach. podejścia do takiej dysertacji z uwzględnieniem nieco innych punktów ciężkości. Przedstawione publikacje zamieszczone w czasopismach indeksowanych były już przecież wnikliwie zrecenzowane przez przynajmniej dwóch recenzentów zewnętrznych, specjalistów z danego obszaru, wskazanych przez poszczególne redakcje czasopism, do których artykuły zostały wysłane.

Wstęp dysertacji zamieszczony w monografii wprowadzający w problematykę badawczą trzech prezentowanych prac jest krótki dotyczy pokazania ważności podjętych badań z powodów epidemiologicznych występowania cukrzycy potransplantacyjnej u pacjentów po przeszczepach nerki. Przybliży również problemy związane z czynnikami ryzyka wskazując miejsce badań własnych w rozszerzeniu i uszczegółowieniu dotychczasowej wiedzy z tej dziedziny.

Cel pracy przedstawiony w monografii obejmujący cykl spójnych tematycznie publikacji zawiera ocenę fenotypowych czynników ryzyka rozwoju cukrzycy poprzyszczepowej u biorców przeszczepu nerki oraz ocenę związku pomiędzy tymi czynnikami a wydolnością organizmu, funkcją nerki przeszczepionej oraz wynikami podstawowych badań określających profil metaboliczny chorych.

Cele zawarte w prezentowanym cyklu pracy są jasne i dobrze sformułowane jednak nie rozwinęły wątku związanego z wydolnością organizmu, co zostało zawarte w celu pracy sformułowanym przez doktorantkę.

Materiał i metody opisane są poprawnie w dwóch pracach stanowiących cykl publikacyjny doktorantki i zawierają wszystkie niezbędne informacje potrzebne do pełnego zrozumienia stosowanych metod badawczych i ich ewentualnego powtórzenia.

Pierwsza z cyklu prac miała na celu dokonanie przeglądu piśmiennictwa pod względem zasad profilaktyki i leczenia NODAT. Zwróciła ona uwagę na ważność wczesnego rozpoznania zaburzeń metabolizmu węglowodanów, które pozwalają na zmodyfikowanie leczenia, w tym leczenia immunosupresyjnego, na nieco mniej Diabetogenne.

W kolejnej pracy z cyklu doktorantka postawiła za cel ocenę korzyści z wykorzystania doustnego testu tolerancji glukozy u pacjentów dializowanych z przewlekłą chorobą Nerek oczekujących na przeszczep nerki, jako przydatnego

narzędzia do oceny ryzyka i prewencji NODAT. Oceniała również zależności między stężeniem glukozy na czczo oraz wynikami doustnego testu obciążenia glukozą. Uzyskane wyniki badań potwierdziły, że wczesne wykrycie stanu przedcukrzycowego za pomocą użytego przez doktorantkę testu u pacjentów oczekujących na przeszczep nerki może istotnie hamować rozwój NODAT i podsumowała, iż badanie to powinno być stosowane rutynowo przed i po transplantacjach nerki.

W ostatniej z cyklu pracy Doktorantka badała zależności między płcią pacjentów a profilem BMI przed i po przeszczepieniu nerki. Przeprowadziła również analizę czynników odgrywających ważną rolę w zwiększeniu masy ciała badanych. Wyniki badania wykazały przyrost masy ciała po przeszczepie nerki u obu płci, jednak przy dwuletniej obserwacji, kobiety wykazały aż dwukrotnie wyższą wartość BMI. Doktorantka podsumowując wskazała na silną potrzebę edukacji dietetycznej, związanej z tym modyfikacji stylu życia oraz ścisłej kontroli masy ciała u biorców przeszczepu nerki zwłaszcza u kobiet.

W czasie obrony chciałabym doktorantka ustosunkowała się do problemu:

1. Czy oceniała Pani wydolność organizmu w badanej grupie, jeśli tak to, jakimi metodami i jakie wnioski z nich wypływają?

Przedstawiona dysertacja potwierdza, iż niewątpliwie warto prowadzić badania nad poszukiwaniem czynników ryzyka, które mogą zmniejszyć następstwa, a nawet zagrożenia wystąpienia chorób współistniejących takich jak cukrzyca u agresywnie leczonych chorych, szczególnie w odległym czasie od zabiegu.

Dlatego też temat podjęty w dysertacji doktorskiej przez mgr Katarzynę Hap jest bardzo ważny i aktualny, a wyniki badań mogą być wykorzystane w profilaktyce niekorzystnych następstw leczenia potransplantowego takich pacjentów i modyfikacji stylu życia, co pozwoli zmniejszyć epidemiologicznie badany problem.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Rozprawa doktorska Pani mgr **Katarzyny Hap** wykazuje przydatność w rozwiązywaniu problemów medycznych i zdrowotnych.

Autorka w swojej rozprawie doktorskiej podjęła, z naukowego i społecznego punktu widzenia, ważny problem badawczy, sprecyzowała cel badań, dobrała metody

pozwalające na realizację badań. Doktorantka w zakresie wybranej problematyki wykazała się dobrą znajomością piśmiennictwa, umiejętnością przeprowadzenia badań empirycznych, opracowania materiału i wyciągnięcia wniosków.

W podsumowaniu recenzji stwierdzam, że przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska została przygotowana poprawnie i posiada wartości aplikacyjne, jako opracowanie promocyjne. Spełnia ona wymogi stawiane przez Ustawę o Tytule i Stopniach Naukowych.

Przedkładam Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie mgr Katarzyny Hap do dalszych etapów przewodu o nadanie stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

Wrocław, 31.05.2019 r.

Dr hab. Krystyna Rożek-Piechura
prof. nadzw.

